

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ІВАНА ПУЛЮЯ

Кафедра економіки та фінансів

Методичні рекомендації для самостійної
роботи студентів з навчальної дисципліни
“ФІНАНСИ”
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти усіх форм навчання за
освітньо-професійними програмами
економічних спеціальностей

ТЕРНОПІЛЬ, 2022

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей/ Укладач: І.Ю. Крамар. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 24 с.

Укладач: Ірина КРАМАР

доктор економічних наук,

професор кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя

Рецензенти: Наталія МАРИНЕНКО

доктор економічних наук,

професор кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя,

Андрій КРУПКА

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя

Затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя (протокол № __ від __ __ ____ р.).

Схвалено та рекомендовано до друку науково-методичною комісією факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя (протокол № __ від __ __ ____ р.).

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	4
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №1	8
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №2	9
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №3	10
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №4	12
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №5.....	14
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №6.....	15
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №7.....	16
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №8.....	17
Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №9.....	18
ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ.....	20
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	22
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	23

АНОТАЦІЯ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Фінанси»: формування знань щодо теоретичних та практичних аспектів у сфері функціонування фінансів, їхньої ролі та місця в процесі макрорегулювання, алокації ресурсів; вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- та макрорівнях; розвиток у майбутніх спеціалістів здатності до самостійного мислення у сфері фінансів за допомогою сучасних фінансових категорій.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі **РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ** і передбачає формування та розвиток у студентів **КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ**:

ОПП «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ», СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях

спеціальних (фахових):

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності

ОП «МЕНЕДЖМЕНТ», СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук;

загальних:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальних (фахових):

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення

ОП «МАРКЕТИНГ», СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 075 «МАРКЕТИНГ»

ПРН2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності

ПРН3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

ПРН11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта

ПРН12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

інтегральної:

здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних:

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

спеціальної (фахової):

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків

ОП «ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ», СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 281 «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

ПРН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальної (фахової):

СК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування

ОП «ДІДЖИТАЛ-ОБЛІК ТА КОНСАЛТИНГ», СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

ПРН 1. Знати економічні категорії та закони для розуміння зв'язків, що існують між процесами та явищами в різних економічних системах.

ПРН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.

ПРН 9. Дотримуватися вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання.

ПРН 11. Визначати й аналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства для виявлення резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

ПРН 13. Аналізувати особливості функціонування підприємств для здійснення обліку їх господарської діяльності.

інтегральної:

здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері обліку та оподаткування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічних наук, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях;

загальних:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальної (фахової):

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства

ОП «ЕКОНОМІКА», 051 «ЕКОНОМІКА»

ПРН 3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальних:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

спеціальної (фахової):

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин

*Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №1*

Тема 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ, ЇХ ФУНКЦІЇ ТА РОЛЬ

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Предмет науки про фінанси.
2. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів.
3. Функції фінансів.
4. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал теми № 1.
2. Ознайомитися з основними питаннями порядку денного Світового економічного форуму 2022 та підготуватися до обговорення.

Тема 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм власності.
2. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності.
3. Фінансові ресурси підприємства: джерела формування та напрямки використання.
4. Необоротні та оборотні активи підприємства.
5. Соціальне підприємництво.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал теми № 2.
2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «Фінанси громадських, благодійних організацій та політичних партій».
  - 2.2. «Приклади функціонування соціальних підприємств в Україні та світі».
  - 2.3. «Соціальна відповідальність бізнесу в умовах війни».

2. Переглянути відео «Фінансова подушка безпеки – навіщо вона потрібна і як її створити?» та підготуватися до його обговорення:

https://www.youtube.com/watch?v=oTN_1-NnVnI

***Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №2***

Тема 3. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Економічна система як підґрунтя для вибору типу фінансової політики.
2. Поняття фінансової політики держави.
3. Завдання і принципи ефективної фінансової політики.
4. Стратегія і тактика фінансової політики.
5. Складові елементи фінансової політики.
6. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.

Завдання для самостійної роботи:

7. Опрацювати матеріал теми № 2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «Американська модель розвитку ринкової економіки».
  - 2.2. «Японське економічне диво».
  - 2.3. «Азійські тигри».
  - 2.4. «Топ-10 країн за рівнем ВВП на душу населення: особливості їх економічного розвитку».

Тема 4. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови.
2. Структура фінансової системи України.
3. Державне регулювання фінансових відносин.
4. Функції законодавчих і виконавчих органів державної влади щодо управління фінансовими потоками.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал теми № 4.
2. Підготувати доповідь на тему: «Вплив стану фінансової системи на економічні процеси в державі».
3. Ознайомитися з діяльністю НБУ, його основними функціями, місією тощо за посиланням:
<https://bank.gov.ua/ua/monetary/about/targets>
4. Ознайомитися з діяльністю Міністерства фінансів України та підготуватися до обговорення:

<https://mof.gov.ua>

5. Ознайомитися з діяльністю Міністерства економіки України та підготуватися до обговорення:

<https://www.me.gov.ua/>

6. Ознайомитися зі Стратегією Національного банку 2025 та підготуватися до її обговорення:

<https://bank.gov.ua/ua/about/strategy>

7. Ознайомитися зі статтею: «Е-гривня: спрощення розрахунків взамін на посилення фінконтролю?» за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://www.dw.com/uk/e-hryvnia-sproshchennia-rozrakhunkiv-vzamin-na-posylennia-finkontroliu/a-58898647>

8. Ознайомитися з матеріалом Міністерства фінансів України «Банки державного сектору» та підготуватися до її обговорення:

<https://mof.gov.ua/uk/banki-derzhavnogo-sektoru>

9. Ознайомитися із статтею журналу Forbes «Економіка трьох вулиць. ОП, Кабмін та Нацбанк по-різному дивляться на економічну політику під час війни. Що на думці у їхніх керівників» та підготуватися до її обговорення.

<https://forbes.ua/inside/ekonomika-trokh-vulits-op-kabmin-ta-natsbank-po-riznomu-divlyatsya-na-ekonomichnu-politiku-pid-chas-viyni-shcho-na-dumtsi-u-ikhnikh-kerivnikiv-25082022-7765>

Завдання для самостійної роботи для підготовки до практичного заняття №3

Тема 5. ДЕРЖАВНІ І МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Поняття державних фінансів.
2. Державний бюджет: процедура затвердження та основні принципи формування.
3. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання.
4. Державні витрати.
5. Бюджетний дефіцит.
6. Сутність місцевих фінансів.
7. Склад доходів місцевих бюджетів.
8. Видатки місцевих бюджетів.
9. Міжбюджетні відносини.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал теми № 5.
2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «Бюджетний механізм та бюджетні методи регулювання економічних та соціальних процесів у державі».
  - 2.2. «Бюджет м. Тернопіль на наступний рік».
  - 2.3. «Міжбюджетні трансферти».
3. Ознайомитися з матеріалом МФУ «Уряд схвалив Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2022 – 2025 роки» за посиланням та підготуватися до її обговорення:

https://mof.gov.ua/uk/news/uriad_skhvaliv_strategiiu_reformuvannia_sistemi_upravlinnia_derzhavnimi_finansami_na_2022_2025_roki-3262

4. Ознайомитися з матеріалом МФУ з питань бюджетної політики за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://mof.gov.ua/uk/budget-policy>

5. Ознайомитися із проєктом Закону України на наступний рік за посиланням та підготуватися до його обговорення.

6. Ознайомитися з посібником «Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики», розробленого в межах Програми USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» та підготуватися до його обговорення:

https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/717/MER_2021_WEB.pdf

7. Прочитати інтерв'ю з міністром фінансів України Сергієм Марченком для журналу Forbes та підготуватись до обговорення:

<https://forbes.ua/inside/na-desyat-okhoplenikh-viynoyu-regioniv-pripadae-50-vvp-ukraini-ministr-finansiv-sergiy-marchenko-pro-ekonomichni-naslidki-viyni-intervyu-14032022-4595>

8. Обговорення статті журналу Forbes «Не така пригнічена, як хотілося. Чому економіка Росії тримається на плаву? Пояснює The Economist».

<https://forbes.ua/inside/ne-taka-prignichena-yak-khotilosya-b-chomu-ekonomika-rosii-trimaetsya-na-plavu-poyasnyue-the-economist-24082022-7898>

**Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №4**

Тема 6. ПОДАТКИ І ПОДАТКОВА СИСТЕМА

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Елементи системи оподаткування.
2. Класифікація податків.
3. Прямі податки.
4. Непрямі податки.
5. Податкова система України.
6. Податкова пільга.
7. Спрощена система оподаткування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал лекційного заняття № 5-6.
2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «Особливості спрощеної системи оподаткування».
  - 2.2. «Проблеми та перспективи розвитку податкової системи України».
  - 2.3. «Особливості оподаткування у воєнний період».
3. Ознайомитися зі статтею *«Рада зменшила податки для IT-галузі»* за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://www.dw.com/uk/rada-zmenshyla-podatky-dlia-it-haluzi-a-60118290/a-60118290>

4. Прослухати Випуск 2 серії подкастів компанії PwC: ПДВ та що з ним робити при переході на спрощену систему оподаткування.:

<https://www.pwc.com/ua/uk/publications/pwc-podcast/vat-simplified-taxation.html>

**Тема 7. СТРАХУВАННЯ І СТРАХОВИЙ РИНОК.
ДЕРЖАВНІ ЦІЛЬОВІ ФОНДИ**

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Необхідність створення та призначення державних цільових фондів, принципи їх організації.
2. Пенсійний фонд України. Інші державні цільові фонди України

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал теми № 7.

2. Підготувати доповідь на тему: «Пенсійне страхування в Україні та світі».

3. Ознайомитися зі статтею «Скільки живуть і коли виходять на пенсію громадяни різних країн» за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://www.slovoidilo.ua/2021/08/28/infografika/suspilstvo/skilky-zhyvut-koly-vykhodyat-pensiyu-hromadyany-riznyx-krayin>

4. Ознайомитися зі статтею «Як працює пенсійна система в Німеччині в умовах старіння суспільства» за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://www.dw.com/uk/yak-pratsiuie-pensiina-systema-v-nimechchini/a-55192664>

5. Ознайомитися з діяльністю Головного управління Пенсійного фонду України в Тернопільській області за посиланням та підготуватися до обговорення: <https://www.pfu.gov.ua/tr/>

6. Перегляд пресбрифінгу «Розвиток державних фондів соціального страхування: проблеми та перспективи»:

<https://www.youtube.com/watch?v=jjNw29OrMCU&t=1s>

7. Підготуватися до обговорення діяльності Головного управління Пенсійного фонду України в Тернопільській області.

8. Підготуватися до здачі модуля 1.

***Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №5***

Тема 8. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів.
2. Тенденції розвитку міжнародних фінансів.
3. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.
4. Прямі та портфельні іноземні інвестиції.
5. Офшорні зони.
6. Торгівельні війни.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал теми №8.
2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «Перспективи розвитку глобалізаційних фінансових процесів».
  - 2.2. «Україна і її місце у світовій економіці».
  - 2.3. «Тенденції іноземного інвестування в Україні».
  - 2.4. «Економічні санкції та їх вплив на міжнародні інтеграційні зв'язки».
3. Ознайомитися з Національною стратегією збільшення прямих інвестицій в Україну за посиланням та підготуватися до її обговорення:
<http://www.nicouncil.org.ua/uk/strategy.html>

**Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №6**

Тема 9. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ІНСТИТУТИ

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Фінансова діяльність міжнародних організацій.
2. Фінанси Організації Об'єднаних Націй (ООН).
3. Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк (СБ).
4. Європейський Союз (ЄС) в частині управління фінансовими ресурсами.
5. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.
6. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал лекційного заняття № 17-18.
2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «МВФ та механізм його функціонування».
  - 2.2. «ООН та її підструктури».
  - 2.3. «Фінансові інституції ЄС».
3. Обговорення матеріалу Міністерства фінансів України «Співпраця України з Міжнародними фінансовими організаціями» за посиланням та підготуватися до її обговорення:
<https://mof.gov.ua/uk/spivrobotnictvo-shhodo-zaluchannja-finansuvannja-mfo>
4. Ознайомитися з матеріалом Міністерства фінансів України «Міжнародний валютний фонд» за посиланням та підготуватися до обговорення: <https://mof.gov.ua/uk/mvf>

*Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №7*

**ТЕМА 10. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ
ІНТЕГРАЦІЯ В ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА ІНШІ СВІТОВІ СТРУКТУРИ**

Завдання для виконання на практичному занятті:

1. Опрацювати матеріал теми №10.
2. Підготувати доповіді (командна робота) на теми:
  - 2.1. «Україна – МВФ».
  - 1.2. «Україна – СБ»
  - 1.3. «Україна і її місце у світовій економіці».
2. Ознайомитися з аналітичним звітом «Думки і погляди населення України щодо євроінтеграції»:
https://association4u.in.ua/docs/EUK_Omnibus_Report_UKR.pdf
3. Підготуватися до проведення круглого столу на тему:
«Євроінтеграційний курс України: економічні аспекти».

**Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №8**

Тема 11. ФІНАНСОВИЙ РИНОК. ФОНДОВИЙ РИНОК

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів.
2. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку.
3. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення.
4. Біржовий та позабіржовий ринки цінних паперів.
5. Види цінних паперів, їх основні характеристики.
6. Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал лекційного заняття № 10-11.
2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «Фондовий ринок України».
  - 2.2. «Нью-Йоркська, Лондонська, Токійська фондові біржі».
  - 2.3. «Індекси, що характеризують стан функціонування фондової біржі».
3. Ознайомитися з матеріалом НБУ «Про фінансові ринки» за посиланням та підготуватися до її обговорення: <https://bank.gov.ua/ua/markets>
4. Прослухати Випуск 5 подкастів компанії PwC: Військові облігації як доступний спосіб підтримати державу та зберегти свої кошти.
<https://www.pwc.com/ua/uk/publications/pwc-podcast/war-bonds.html>
5. Переглянути фільм про фондову біржу «Межа ризику» («Margin call»).
6. Переглянути фільм про фондову біржу «Чужі гроші» («Other peoples money»).

*Завдання для самостійної роботи для підготовки до
практичного заняття №9*

**Тема 12. ВАЛЮТНИЙ ТА КРЕДИТНИЙ РИНКИ. ДЕРЖАВНИЙ КРЕДИТ
І ДЕРЖАВНИЙ БОРГ**

У лекції розглянуто наступні питання:

1. Особливості функціонування валютного ринку.
2. Види валют та договорів на валютному ринку.
3. Методи встановлення валютного курсу. Переваги та недоліки кожного з них.
4. Державні інтервенції при використанні фіксованого методу валютного курсу.
5. Валютні угоди на валютному ринку.
6. Ринок кредитних ресурсів.
7. Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту.
8. Внутрішній і зовнішній державний кредит.
9. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.
10. Державний борг та показники оцінювання рівня його «безпеки»

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати матеріал теми № 12.
2. Підготувати доповіді на теми:
  - 2.1. «Особливості функціонування Єврозони».
  - 2.2. «Ринок криптовалют».
  - 2.3. «Проблеми обслуговування державного боргу України».
  - 2.4. Управління державним боргом. Показники оцінювання рівня його «безпеки»
3. Ознайомитися зі статтею *«Битва за біткоїн. Хто є хто у світовому протистоянні через криптовалюти»* за посиланням та підготуватися до її обговорення:
<https://www.bbc.com/ukrainian/features-57526593>
4. Ознайомитися зі статтею *«20 років євро: чи справдилися прогнози щодо спільної валюти ЄС?»* за посиланням та підготуватися до її обговорення:
<https://www.dw.com/uk/20-rokiv-yevro-chy-spravdylysia-prohnozy-shchodo-spilnoi-valiuty-yes/a-60274577>
5. Ознайомитися зі статтею *«Криптовалюта під контролем: чи вийдуть біткоїни в Україні з тіні?»* за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://www.dw.com/uk/kryptovaliuta-pid-kontrolem-chy-vyidut-bitkoiny-v-ukraini-z-tini/a-59130619>

6. Ознайомитися зі Стратегією валютних інтервенцій Національного банку України за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://bank.gov.ua/ua/files/DkTLQeGIKLsHNmQ>

7. Ознайомитися зі статтею «Який валовий зовнішній борг накопичила Україна та інші держави» за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://www.slovoidilo.ua/2021/04/07/infografika/ekonomika/yakyj-valovyj-zovnishnij-borh-nakopychyla-ukrayina-ta-inshi-derzhavy>

8. Ознайомитися зі статтею «Як змінювався зовнішній та внутрішній державний борг України» за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://www.slovoidilo.ua/2021/09/24/infografika/finansy/yak-zminyuvavsya-zovnishnij-ta-derzhavnyj-borh-ukrayiny>

9. Ознайомитися з матеріалом МФУ «Державний борг та гарантований державою борг» за посиланням та підготуватися до її обговорення:

<https://mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovanij-derzhavju-borg>

10. Ознайомитися із Середньостроковою стратегією управління державним боргом на 2021-2024 роки за посиланням та підготуватися до її обговорення:

https://mof.gov.ua/uk/news/uriadom_zatverdzheno_serednostrokovu_strategiiu_upravlinnia_derzhavnim_borgom_na_2021-2024_roki-3224

11. Підготуватися до здачі модулю 2.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Відповідно до робочої програми з дисципліни «Фінанси» студенти повинні підготувати індивідуальне завдання на одну з поданих нижче тем. Формат аналітичний звіт-презентація (ppt або pdf). Обов'язковим є використання актуальної статистичної інформації, відео та фотоматеріалів з обраної теми дослідження, наведення думок експертів, висновків. Обсяг – мінімум 15 слайдів. Студент може обрати тему на власний вибір поза межами запропонованих, попередньо погодивши із керівником курсу.

Теми:

1. Фінанси громадських, благодійних організацій та політичних партій.
2. Приклади функціонування соціальних підприємств в Україні та світі, їх фінансове забезпечення.
3. Американська модель розвитку ринкової економіки: роль публічного управління у процесі досягнення економічного розвитку.
4. Японське економічне диво: роль публічного управління у процесі досягнення економічного розвитку.
5. Азійські тигри: роль публічного управління у процесі досягнення економічного розвитку.
6. Топ-10 країн за рівнем ВВП на душу населення: особливості їх економічного розвитку та роль публічного управління у даному процесі.
7. Вплив стану фінансової системи на економічні процеси в державі.
8. Особливості спрощеної системи оподаткування в Україні.
9. Проблеми та перспективи розвитку податкової системи України.
10. Податкові ініціативи Уряду у період воєнного стану.
11. Характеристика державних послуг онлайн для бізнесу на єдиному порталі державних послуг ДІЯ.
12. Фінансове забезпечення підприємств у період воєнного стану.
13. Бюджетний механізм та бюджетні методи регулювання економічних та соціальних процесів у державі.
14. Характеристика державного бюджету України на наступний рік.
15. Характеристика бюджету м. Тернопіль на наступний рік.
16. Міжбюджетні трансферти.
17. Пенсійне страхування в Україні та світі: порівняльна характеристика.
18. Позитиви та недоліки глобалізаційних фінансових процесів.
19. Тенденції іноземного інвестування в Україні. Урядові ініціативи щодо залучення інвестицій в період війни.
20. Тенденції інвестування у світі.

21. Торгівельні війни сучасності та роль органів державної влади у їхньому врегулюванні.
22. Економічні санкції та їх вплив на міжнародні інтеграційні зв'язки.
23. Міжнародний валютний фонд та механізм його функціонування.
24. Ефективність діяльності міжнародних фінансових інститутів у кризовий період.
25. Фінансові інституції ЄС: слабкі та сильні сторони.
26. Україна і її місце у світовій економіці.
27. Україна – МВФ.
28. Україна – Світовий банк.
29. Фінансовий аспект набуття Україною членства в ЄС. Переваги для бізнесу.
30. Особливості функціонування Єврозони.
31. Ринок криптовалюти.
32. Управління державним боргом. Роль органів державної влади у даному процесі.
33. Проблеми обслуговування державного боргу України

Студентам рекомендовано опублікувати тези доповідей на конференціях кафедри, факультету, університету з тематики даної дисципліни, як апробацію проведених ними досліджень в рамках вивчення даного курсу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Відповідність шкал оцінювання університету, національної шкали та шкали ЄКТС

Сума балів	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	добре	
75-81	C	добре		
67-74	D	задовільно	задовільно	
60-66	E	достатньо		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням курсу		

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Екзамен	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота				
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		25	100
15	20		20	20			
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал		
Лекція №1	Пр.зан. №1	1	Лекція №10-11	Пр.зан. №10-11	5		
Лекція №2	Пр.зан. №2	3	Лекція №12-13	Пр.зан. №12-13	4		
Лекція №3	Пр.зан. №3	3	Лекція №14-15	Пр.зан. №14-15	4		
Лекція №4	Пр.зан. №4	3	Лекція №16-17	Пр.зан. №16-17	4		
Лекція №5-6	Пр.зан. №5-6	4	Лекція №18	Пр.зан. №18	3		
Лекція №7-8	Пр.зан. №7-8	4					
Лекція №9	Пр.зан. №9	2					

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: І.Ю. Крамар. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 160 с.

2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: І.Ю. Крамар. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 32 с.

Базова

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Закон України "Про підприємництво" від 07.02.1991 № 698-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>

5. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) [підручник] / За ред. В.О. Онищенко, А.Ю. Бережна, Л.О. Птащенко, І.Б. Чичкало-Кондрацька. К.: ЦНЛ. 2019. 600 с.

6. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія / Інна Олександрівна Луніна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». К., 2020. 440 с.

7. Актуальні проблеми фінансового управління: глобальні тенденції і національна практика: Монографія / за ред. Т.І.Єфименко. К.: ДННУ «Акад.фін.управління», 2018. 496 с.

8. Розвиток фінансів державного сектору економіки України / В. П. Кудряшов, О. М. Іваницька, Р. Л. Балакін та ін. ; за ред. О. М. Іваницької, В. П. Кудряшова. К.: ДННУ “Акад. фін. управління”, 2016. 239 с. (електронне видання)

9. Актуальні проблеми розвитку системи управління державними фінансами: євроінтеграційний контекст / за ред. Т.І. Єфименко; ДННУ “Акад. фін. управління”. К., 2016. 496 с.

Допоміжна

1. Державне управління фінансовою системою України: концепція нової інноваційної моделі : монографія / В. В. Сухонос, Ю. В. Гаруст, В. В. Миргород-Карпова. Суми : Сумський державний університет, 2022. 212 с.

2. Базилевич В.Д. Цінні папери. Практикум: Навчальний посібник / В.Д. Базилевич. К.: ЦУЛ. 2013. 791 с.

3. Державні фінанси / [Булгакова С.О., Василенко Л.І. та ін.]; Навч. підручник для студ. ВНЗ. К.:АВТ, 2014. 389с.

4. Макаренко М.І. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник / К.: ЦУЛ, 2016. 548 с.

5. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси: Навчальний посібник/К.: ЦУЛ, 2017. 354с.

7. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в А-Tutor (ID: 2113). URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

Адреси бібліотек:

1. *Науково-технічна бібліотека ТНТУ:*

Україна, 46001, м. Тернопіль, вул. Руська 56, корпус №2

<http://library.tntu.edu.ua/>

2. *Обласна універсальна наукова бібліотека:*

46020, Тернопіль, Шевченка, 15

<http://www.library.te.ua>

Інтернет ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.minfin.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства фінансів України.

3. <http://www.bank.gov.ua/> - офіційний сайт Національного Банку України.

4. <http://ukrstat.gov.ua> - офіційний сайт Державного комітету статистики України.

5. <http://ua-ekonomist.com/> - український журнал Економіст.

6. <http://www.imf.org/> - офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.